

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Початкова
школа НУШ: ігрове навчання, інтеграція та радість пізнання»

Розробник(и): ФОП Гончар Костянтин Вікторович ЄДРПОУ 1977306973

Рецензент(и): Фізична особа підприємець К.В. Гончар

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Перші шкільні роки мають бути часом відкриттів. Вчитель початкових класів поєднує гру з навчанням, формуючи базу для подальшого успіху дитини.

Цільова група: Вчителі початкових класів, вихователі ГПД, педагоги дошкілля.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації - Розвиток методичної майстерності щодо реалізації діяльнісного підходу в початковій ланці.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Методика інтегрованого вивчення предметів (курс «Я досліджую світ»)
- Впровадження стратегій розвитку читання та письма для малюків
- Використання ігрових технологій для розвитку логіки та творчості
- Формувальне оцінювання та робота з портфоліо учня

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- педагогіка дитинства
- інтегративна компетентність
- психолого-дидактична гнучкість
- креативна організація простору

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вчителі навчатися створювати середовище, де діти навчаються з інтересом, зможуть професійно впроваджувати інтеграцію та підтримуватимуть активність кожного учня.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Розвиток творчого потенціалу учнів. Проведення інтерактивних інтегрованих занять.	1	1-29	2-30
2	Kahoot - онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань.	1	1-29	2-30
3	Потреби сучасних учнів. Формати цікавого навчання.	1	1-29	2-30
4	Соціальні мережі. Інструменти ефективної взаємодії з учнями та батьками.	1	1-29	2-30
5	Соціально-емоційне та етичне навчання. СЕЕН - постанова МОН 2021-2025.	1	1-29	2-30
6	Мотивація та натхнення учнів до навчання.	1	1-29	2-30
7	Організація та супровід дистанційного навчання за допомогою платформ Google, Microsoft Office 365, ClassDojo	1	1-29	2-30
8	Групове та командне навчання у початкових класах. Впровадження проєкту 'Дамо дітям рухатись'.	1	1-29	2-30
9	Classroom менеджмент: ефективне управління класом у початковій школі.	1	1-29	2-30
10	Виховання всебічно розвинених особистостей, як одна з цілей сучасної освіти. Інтерактивні підходи.	1	1-29	2-30
11	Ефективне дистанційне навчання в початковій школі 25/26	1	1-29	2-30
12	Навчання іноземної мови у кризових умовах: завдання, які не потребують значної підготовки	1	1-29	2-30
13	Особливості роботи з дітьми 5-11 років під час і після війни	1	1-29	2-30
14	Екологічне виховання молодших школярів. Практичні поради для активностей.	1	1-29	2-30
15	Інструменти для сторітелінгу. Ефективні методи донесення інформації.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
16	Інтерактивна робота з учнями. Зацікавлюючі методики Сторітелінгу.	1	1-29	2-30
17	Покращуємо враження від уроку: лайфхаки, які допоможуть зробити його цікавим і приємним.	1	1-29	2-30
18	Побудова кращого мозку: ефективні методи покращення запам'ятовування.	1	1-29	2-30
19	Створення стимулюючої навчальної атмосфери: використання позитивної психології та мотиваційних стратегій.	1	1-29	2-30
20	Новий формат зустрічей з батьками як інструмент ефективної співпраці	1	1-29	2-30
21	Педагогічні методики та підходи до навчання у початковій школі. Використання штучного інтелекту.	1	1-29	2-30
22	Доброчесність - запорука якісної освіти.	1	1-29	2-30
23	Інтерактивні картки для роботи зі словниковими словами у 1 класі. Робота з посібником 'Словниковий дивограй'.	1	1-29	2-30
24	Інтерактивні вправи під час роботи зі словниковими словами у початковій школі. Авторські методики практиків.	1	1-29	2-30
25	Інструменти Вчителя майбутнього. Використання штучного інтелекту для навчання у початковій школі.	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Розвиток творчого потенціалу учнів. Проведення інтерактивних інтегрованих занять.

Ключові питання теми: Сучасна освіта покликана розвивати і плекати кожную особистість. Заклад освіти не є 'камерою зберігання' дітей, коли батьки на роботі. Наша місія значно вища - виховати всебічно розвинену людину, яка вмітиме співпрацювати з іншими, вільно комунікуватиме, мислитиме критично, буде креативною. Саме для цього хочу поділитися дієвими кейсами, які точно працюватимуть на будь-якому етапі освіти.

Тема 2. Kahoot - онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань.

Ключові питання теми: Kahoot - це онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань. Дозволяє створювати тести, опитування, вікторини. Платформу можна використовувати під час роботи з будь-якими віковими категоріями. Добре підійде як для молодшої школи, так і для дорослих людей.

Тема 3. Потреби сучасних учнів. Формати цікавого навчання.

Ключові питання теми: Учитель завжди зустрічатиметься із запитаннями учнів про те, навіщо їм потрібно вчити те, що пропонують педагоги. Для того, щоб вчитель мав переконливі аргументи, йому самому треба розуміти потреби сучасного суспільства та вміти мотивувати інших. Розберемо принципи, що лежать в основі цікавого навчання.

Тема 4. Соціальні мережі. Інструменти ефективної взаємодії з

учнями та батьками.

Ключові питання теми: Упродовж виступу ми поговоримо про актуальні питання, зокрема: Чи є правила, яким чином педагог повинен вести власну сторінку у соціальних мережах? Чи треба додавати учнів та батьків? Чи є соціальна мережа лише інструментом для спілкування з друзями? Які налаштування бажано зробити для захисту особистої інформації?

Тема 5. Соціально-емоційне та етичне навчання. СЕЕН - постанова МОН 2021-2025.

Ключові питання теми: Дати поняття СЕЕН, практики СЕЕН, ресурсність, зона стійкості, співпереживання. СЕЕН -це міжнародна програма, покликана сприяти розвитку соціально -емоційному та етичному навчанню, формуванню м*яких навичок. Презентувати довід роботи школи з СЕЕН.

Тема 6. Мотивація та натхнення учнів до навчання.

Ключові питання теми: Сьогодні ми всі постійно чуємо про розвиток soft skills, адже саме універсальні навички будуть потрібними нашим учням у житті. Під час тренінгу поговоримо про суперздібності вчителя: мотивувати, надихати, розширювати можливості. Також розповім та навчити практично розвивати універсальні навички учнів за допомогою нових технологій

Тема 7. Організація та супровід дистанційного навчання за допомогою платформ Google, Microsoft Office 365, ClassDojo

Ключові питання теми: Під час пандемії сучасна освіта зіткнулася із проблемою організації дистанційного навчання. Є велика кількість платформ для його організації, зокрема це Google, Microsoft Office 365, ClassDojo, які є безпечними, безкоштовними і надзвичайно ефективними. Їх розглянемо на тренінгу

Тема 8. Групове та командне навчання у початкових класах. Впровадження проєкту 'Дамо дітям рухатись'.

Ключові питання теми: Сучасні учні багато часу проводять сидячи в гаджетах, звідси проблеми з поставою, хвороби. Аби уникнути цього, а також розвинути в дітей навички командної роботи, я працюю за проєктом 'Дамо дітям рухатись'. Про переваги та недоліки впровадження проєкту, методи групової роботи поговоримо на зустрічі

Тема 9. Classroom менеджмент: ефективне управління класом у початковій школі.

Ключові питання теми: Ніщо так не розчулює і водночас не дратує дорослих, як безкінечний потік дитячих запитань: «Що?», «Як?», «Чому?», «Де?». Діти часто запитують у дорослих про явища й об'єкти, які спостерігають у довкіллі, про те, як діяти в різних ситуаціях, у які потрапляють, про те, що відчувають. Перед учителем стоїть завдання, щоб вони не лише вимагали точних, детальних, доступних і цікавих відповідей, а й самі методом спроб та помилок знаходили відповіді на свої запитання. Дитяча ініціатива, пошукова активність, спрямована на «винахід», самостійне відкриття засобів і способів розв'язання завдань — одна з найвищих цінностей навчальної діяльності.

Тема 10. Виховання всебічно розвинених особистостей, як одна з цілей сучасної освіти. Інтерактивні підходи.

Ключові питання теми: Сучасна освіта покликана розвивати і плекати кожну особистість. Заклад освіти не є 'камерою зберігання' дітей, коли батьки на роботі. Наша місія значно вища - виховати всебічно розвинену людину, яка вмітиме співпрацювати з іншими, вільно комунікуватиме, мислитиме критично, буде креативною. Саме для цього хочу поділитися

дієвими кейсами, які точно працюватимуть на будь-якому етапі освіти.

Тема 11. Ефективне дистанційне навчання в початковій школі 25/26

Ключові питання теми: Що таке мотивація? Як правильно мотивувати дітей. Графіки успішності, додатки в смартфоні для оцінювання. Перетворити урок на цікаву гру, де тебе не сварять за оцінки і все реально виправити

Тема 12. Навчання іноземної мови у кризових умовах: завдання, які не потребують значної підготовки

Ключові питання теми: Специфіка навчання іноземної мови в умовах війни Приклади ресурсів No-prep /Low-prep resources Умови ефективності застосування завдань які не потребують значної підготовки

Тема 13. Особливості роботи з дітьми 5-11 років під час і після війни

Ключові питання теми: Країна уже пів року перебуває в умовах війни. Для кожного українця та українки, де б вони не перебували, це стрес. І працювати в умовах стресу дуже складно. Наші діти також перебувають у стресових та тривожних станах, розглянемо як це проявляється, як зуміти допомогти дитині пережити стрес та травму. Яким чином ми маємо працювати, щоб допомогти дитині справитися з тривожною ситуацією. Освіта загалом та школа зокрема відчуває гостру потребу в отриманні практичних знань та умінь, чітких системних кроків роботи з дітьми під час і після війни.

Тема 14. Екологічне виховання молодших школярів. Практичні поради для активностей.

Ключові питання теми: У сучасному світі екології приділяють все більше уваги. Тренінг допоможе педагогам активізувати екоспрямованість виховного процесу. На прикладі простих активностей покаже способи залучення учнів та батьків до екологічної діяльності.

Тема 15. Інструменти для сторітелінгу. Ефективні методи донесення інформації.

Ключові питання теми: Сучасна освіта потребує постійного пошуку ефективних методів донесення інформації до аудиторії. Сторітеллінг є такою універсальною методикою

Тема 16. Інтерактивна робота з учнями. Зацікавлюючі методики Сторітелінгу.

Ключові питання теми: Сучасна освіта потребує постійного пошуку ефективних методів донесення інформації до аудиторії. Сторітеллінг є такою універсальною методикою

Тема 17. Покращуємо враження від уроку: лайфхаки, які допоможуть зробити його цікавим і приємним.

Ключові питання теми: 1. Як створити ментальну карту за допомогою застосунків: онлайн і офлайн 2. Якісний візуальний контент для вчителя 3. Гайд: що? навіщо? як? на прикладі історії або громадянської освіти

Тема 18. Побудова кращого мозку: ефективні методи покращення запам'ятовування.

Ключові питання теми: Під час тренінгу педагоги матимуть змогу ознайомитися з процесами пам'яті та навчитися методам ефективного запам'ятовування

Тема 19. Створення стимулюючої навчальної атмосфери:

використання позитивної психології та мотиваційних стратегій.

Ключові питання теми: Навчальна атмосфера: основні ресурси дистанційного і навчання наживо; навчальні стимули - залежність від психо-емоційної налаштованості учасників освітнього процесу; ключові моменти позитивної психології для створення комфортного навчального середовища; мотиваційні стратегії для учнів різного віку.

Тема 20. Новий формат зустрічей з батьками як інструмент ефективної співпраці

Ключові питання теми: Навіть найліпший сучасний навчальний заклад не виконує тієї ролі, яку відіграє сім'я у вихованні дитини. Окремо від сім'ї існувати школа не може. Одним із ключових компонентів концепції Нової української школи є педагогіка партнерства, яка ґрунтується на взаємодії між учнем, учителем і батьками. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками.

Тема 21. Педагогічні методики та підходи до навчання у початковій школі. Використання штучного інтелекту.

Ключові питання теми: Частина 1: Вступ 1.1. Привітання та представлення спікера. 1.2. Визначення цілей і очікуваних результатів вебінару. 1.3. Пояснення структури вебінару. Частина 2: Актуальність теми 2.1. Розгляд сучасних трендів у галузі освіти та штучного інтелекту. 2.2. Подання статистичних даних та прикладів, що ілюструють необхідність обговорення цієї теми. Частина 3: Основні поняття 3.1. Визначення штучного інтелекту ШІ та його застосування в освіті. 3.2. Введення до понять, таких як машинне навчання, аналітика даних та інші технології, пов'язані з ШІ. Частина 4: Застосування ШІ в початковій освіті 4.1. Приклади використання ШІ в початкових класах. 4.2. Вплив ШІ на індивідуалізацію навчання та покращення процесу викладання. Частина 5: Виклики і переваги 5.1. Аналіз переваг використання ШІ, включаючи підвищення ефективності та залучення учнів. 5.2. Обговорення можливих викликів, таких як приватність даних і соціальний вплив. Частина 6: Майбутнє ШІ в навчанні 6.1. Розгляд майбутніх перспектив використання ШІ в освіті. 6.2. Дискусія про те, як вчителі, батьки та учні можуть адаптуватися до змін. Частина 7: Поради та рекомендації 7.1. Надання конкретних порад для вчителів та батьків щодо використання ШІ в навчанні та підтримки дітей. 7.2. Підсумовування ключових ідей та рекомендацій. Частина 8: Питання та відповіді 8.1. Відкриття сесії питань та відповідей для аудиторії. Частина 9: Заключення 9.1. Підсумовування основних висновків вебінару. 9.2. Вираз подяки аудиторії за участь і заклик до подальшого дослідження теми. Ця програма допоможе структурувати вебінар і забезпечити глибокий та систематичний розгляд теми, що стосується використання штучного інтелекту в початковій освіті.

Тема 22. Добросесність - запорука якісної освіти.

Ключові питання теми: Академічна добросесність посідає чільне місце серед принципів, покладених в основу Нової Української Школи. Згідно Концепції НУШ, передбачено системний підхід щодо впровадження академічної добросесності в школі, не тільки формування ключових компетентностей, а й виховання в нового покоління відповідальності, чесності, толерантності щодо корупції, а також залучення батьків до цього процесу.

Тема 23. Інтерактивні картки для роботи зі словниковими словами у 1 класі. Робота з посібником 'Словниковий дивограй'.

Ключові питання теми: Робота зі словниковими словом в 1 класі є важливим етапом у формуванні мовленнєвої компетентності учнів. Вона сприяє розширенню словникового запасу слів, формування уявлень про мовні явища, розвитку орфографічної пильності та творчого мислення. Ефективність роботи зі словниковими словом залежить від алгоритму

роботи та реалізації діяльнісного підходу. Інтерактивні картки для роботи зі словниковими словами у 1 класі 'Словниковий дивограй' - це комплекс вправ і завдань для ознайомлення учнів 1 класу із словниковими словами, їх лексичним значенням та графічним зображенням, а також моделювання та конструювання різних мовленнєвих ситуацій для застосування словникових слів у мовному потоці та мовленнєвій діяльності. Алгоритм роботи зі словниковими словом передбачає такі етапи: 1 звукобуквений аналіз і синтез словникового слова; 2 лексичне значення; 3 формування орфографічної навички; 4 моделювання та конструювання різних мовленнєвих ситуацій для застосування словникового слова; 5 творчі вправи з цим словом. Картки укладені таким чином, щоб активізувати пізнавальну активність учня, залучити його до ігрової діяльності, створити ситуацію успіху.

Тема 24. Інтерактивні вправи під час роботи зі словниковими словами у початковій школі. Авторські методики практиків.

Ключові питання теми: Робота зі словниковими словом в 1 класі є важливим етапом у формуванні мовленнєвої компетентності учнів. Вона сприяє розширенню словникового запасу слів, формування уявлень про мовні явища, розвитку орфографічної пильності та творчого мислення. Ефективність роботи зі словниковими словом залежить від алгоритму роботи та реалізації діяльнісного підходу. Інтерактивні картки для роботи зі словниковими словами у 1 класі 'Словниковий дивограй' - це комплекс вправ і завдань для ознайомлення учнів 1 класу із словниковими словами, їх лексичним значенням та графічним зображенням, а також моделювання та конструювання різних мовленнєвих ситуацій для застосування словникових слів у мовному потоці та мовленнєвій діяльності. Алгоритм роботи зі словниковими словом передбачає такі етапи: 1 звукобуквений аналіз і синтез словникового слова; 2 лексичне значення; 3 формування орфографічної навички; 4 моделювання та конструювання різних мовленнєвих ситуацій для застосування словникового слова; 5 творчі вправи з цим словом. Картки укладені таким чином, щоб активізувати пізнавальну активність учня, залучити його до ігрової діяльності, створити ситуацію успіху.

Тема 25. Інструменти Вчителя майбутнього. Використання штучного інтелекту для навчання у початковій школі.

Ключові питання теми: Частина 1: Вступ 1.1. Привітання та представлення спікера. 1.2. Визначення цілей і очікуваних результатів вебінару. 1.3. Пояснення структури вебінару. Частина 2: Актуальність теми 2.1. Розгляд сучасних трендів у галузі освіти та штучного інтелекту. 2.2. Подання статистичних даних та прикладів, що ілюструють необхідність обговорення цієї теми. Частина 3: Основні поняття 3.1. Визначення штучного інтелекту ШІ та його застосування в освіті. 3.2. Введення до понять, таких як машинне навчання, аналітика даних та інші технології, пов'язані з ШІ. Частина 4: Застосування ШІ в початковій освіті 4.1. Приклади використання ШІ в початкових класах. 4.2. Вплив ШІ на індивідуалізацію навчання та покращення процесу викладання. Частина 5: Виклики і переваги 5.1. Аналіз переваг використання ШІ, включаючи підвищення ефективності та залучення учнів. 5.2. Обговорення можливих викликів, таких як приватність даних і соціальний вплив. Частина 6: Майбутнє ШІ в навчанні 6.1. Розгляд майбутніх перспектив використання ШІ в освіті. 6.2. Дискусія про те, як вчителі, батьки та учні можуть адаптуватися до змін. Частина 7: Поради та рекомендації 7.1. Надання конкретних порад для вчителів та батьків щодо використання ШІ в навчанні та підтримки дітей. 7.2. Підсумовування ключових ідей та рекомендацій. Частина 8: Питання та відповіді 8.1. Відкриття сесії питань та відповідей для аудиторії. Частина 9: Заключення 9.1. Підсумовування основних висновків вебінару. 9.2. Вираз подяки аудиторії за участь і заклик до подальшого дослідження теми. Ця програма допоможе структурувати вебінар і забезпечити глибокий та систематичний розгляд теми, що стосується використання штучного інтелекту в початковій освіті.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Аносов І. П., Елькін М. В., Головкова М. М., Коробченко А. А. Основи науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Мелітополь : Видавн. будинок ММД, 2015. 218 с. URL: <https://cutt.ly/OboAZIy>.
2. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа. Київ : Вид. дім «Перше вересня», 2016. 144 с. (Бібліотека «Шкільного світу»)
3. Величко Л.П. Інтегративні завдання на основі синхроністичної таблиці / Біологія і хімія в рідній шк. 2017. №5. С. 29-32.
4. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти / А.Уварова. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
5. Вознюк О. В., Дубасенюк О. В. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід: [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
6. Даниленко Л.І. Пізнавальні завдання до розділу «Людина»: навч. методичний посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОП, 2013. 68 с.
7. Данило Косенко. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <https://bit.ly/3kM3eY4>
8. Денисенко О. Накази з кадрових питань : оформляємо без помилок І Олександр Денисенко // Практика управління закладом освіти. -2022. - № 1. - URL: <https://rn.edirshkoly.mcfr.ua/945958?forccDeviceTypec^l>
9. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://bit.ly/3ifCKgF>
10. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
11. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
12. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» : Постанова КМУ від 04.04.2018 № 237 (зі змінами від 05.07.2024 №796). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237-2018-%D0%BF#Text>

13. Деякі питання організації та проведення супервізії : наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
14. Доброго ранку! Ми раді, що ви тут! Посібник для педагогів про проведення ранкових зустрічей. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.
15. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
16. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
17. Закони екології Коммонера. URL: https://pidru4niki.com/1960120837942/ekologiya/zakoni_ekologiyi_kommonera
18. Іванік О. Рівний рівному ; посібник для менторів І Іванік О., Каравай А., Гейнек- Дагаргулія М., Лашук Ю., Кнюпа Ю. - Київ, 2018. - 57 с. - URL : <https://insha-osvita.org/article/posibnYk-dlia-mentoriv-rivnvi-rivnomu/>
19. Інструменти для оцінювання рівня безпеки, комфорту та здоров'я школи і планування змін. URL: <https://bit.ly/3kLtGkM>
20. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посіб. / Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
21. Керівництво з проведення інтерв'їз та суперв'їз / автор-упорядник Т. Артеменко. Черкаси, КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/dEUkz1u>
22. Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації. Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2017. 216 с.
23. Компетентнісний підхід: ідеї для реалізації на уроках. URL: <https://bit.ly/3iujpsL>
24. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації І О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. - Київ, 2017. - 36 с. - URL : <https://core.ac.uk/download/pdt7154283886.pdf>
25. Ломакович С.В., Панченков О.А., Терещенко В.М. Участь у проєкті PISA як потенційна можливість побачити вітчизняну освіту без «прикрас». Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2015. № 11-12. С. 19-23. URL: <http://surl.li/edkle>
26. Лоулер Е. та ін. Мотиваційний менеджмент: теоретичний аспект. Київ, 2017. 160 с.
27. Лукіна Т. Види моніторингових досліджень / Т. Лукіна ; за заг. ред. О. І. Локшиної // Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи. - К. : К.І.С. - 2004.-128 с.
28. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. Початкова освіта. 2011. № 32 (608). С. 3-5.
29. Матвієнко О. Інформаційний менеджмент: аналіз предметної галузі. Вісник Книжкової палати. 2004. № 8. С. 13-17.
30. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень За медичні права. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
31. Наказ МОНУ № 1313 «Деякі питання організації та проведення супервізії» від 18 жовтня 2019 р. 2020 р., № 69, Т. 1. С.73.
32. Нова українська школа : розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник / І. Старагіна, В.Терещенко, А.Панченко. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
33. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
34. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 72 с.
35. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Київ: Кондор, 2008. 356 с.

36. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
37. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос/ пер. з англ. Дмитро Кожедуб. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.
38. Поспелова Т. Розвиток лідерського потенціалу керівника закладу середньої освіти : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с.
39. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
40. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 27, ст. 218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
41. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 16.09.2022 № 817. URL: <https://bit.ly/3jkPBkS>
42. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
43. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000. №1841-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 46, ст. 393. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
44. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII-XII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
45. Проектування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку педагога : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Біла Церква, 13 червня 2019 р.) / Упор. Л. А. Литвиненко. - К., 2019.- 189 с.
46. Рай М. Компас цінностей. Уроки 101 країни про цілі, лідерство і життя. Yakaboo Publishing, 2021. 368 с.
47. Редько В. Г. Організація компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі. URL: <http://surl.li/eaqrb>
48. Розвиваємо громадянські компетентності з 1 класу / під заг. ред. Н.Бібік, М.Араджіоні. Київ : ФОП «Парашин К.С.», 2018. 880 с.
49. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Педагогіка лідерства: монографія. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 450 с.
50. Савченко О.Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 104 с.
51. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Піньковської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.
52. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
53. Спрощене оподаткування – загальноприйнята світова практика. URL: <http://www.academia.org/ua/?p=282>.
54. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с. URL: <https://bit.ly/3uQrcxT>
55. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. Кухаренко та ін. ; за ред. В. Кухаренка. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
56. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8HA1>

57. ТОВТО : Абетка неформальної освіти, фасилітації і тренерства // За заг. ред. Наталії Трамбовецької. -Київ, 2017. -53 с.
58. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
59. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.
60. Управлінське лідерство : виклики сьогодення : колективна монографія ; за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. 600 с.
61. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. / О.І. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
62. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
63. Хіміч О. П. Розвиток творчих здібностей особистості. Педагогічна майстерня. 2015. № 2. С. 43-47.
64. Черкашина Т. В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 162 с.
65. Шамрай С.М. Біологічні експерименти в школі / С.М. Шамрай, К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2003. 96 с.
66. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
67. Increasing motivation through students setting goal. URL: <http://surl.li/eakxv>
68. Pynoos Robert S. & Nader Kathi (1988). Psychological first aid and treatment approach to children exposed to community violence: Research implications. Journal of Traumatic Stress, volume 1, pages 445-473.

Додаткова література:

1. Безпечна і дружна до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В.Пономаренко, Т.Воронцова, О.Сакович. URL: <http://surl.li/dwuik>
2. Бзовська Л., Ковнацька Р. Навчаємося через гру. Добірка ігрових вправ для учнів І-ІІІ класів. Львів : ЛМГО «Центр освітньої політики», 2020. 304 с.
3. Брюховецький В.С. Ліна Костенко: Нарис творчості. К.: Дніпро, 1990. 262 с.
4. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посіб. / За наук. ред. О.І.Пометун. Харків, 2007. 190 с.
5. Гондарева Г.В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. Таврійський вісник освіти. 2013. № 2. С. 260-264.
6. Для творчості дитини вірші, пісні, картини. Метод. посіб. / авт.-уклад.: Т.О.Піроженко, А. С. Шевчук. Київ : Вид. Дім «Слово», 2017. 128 с.
7. Євтух М. Б., Черкашина Т. В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю. А., 2017. 348 с.
8. Клепко С.В. Формування лідерської компетентності у школі. Полтава, 2012. С. 86-97.
9. Клокар Н. І. Освітній кластер як альтернативна модель професійного розвитку керівників закладів освіти. Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 6 (35). С. 94-109.
10. Ковбасюк Ю. В. Державне управління : підручник : у 2 т. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
11. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.

12. Нова українська школа - школа майбутнього: збірник інформаційних та дидактичних матеріалів / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 182 с.
13. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVlO0D>
14. Ощепко Т.В. Професійна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3vbYTQA>
15. Пішун С.Г. Позитивний ресурс власного «Я» в координатах професійної діяльності майбутнього педагога. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. Вип. 32. С. 367-372.
16. Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : Наказ МОН від 20.09.2024 №1349. URL: <https://bit.ly/4gz4fh2>
17. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
18. Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів. Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2015. Вип. 83. Част. 2. 224 с. С.102-107.
19. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. О.І.Пометун. Київ, 2020. 104 с.
20. Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа : теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 96 с.
21. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч.метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
22. Що таке педагогіка партнерства: правила сучасного викладання. URL: <https://bit.ly/3HjoQoF>
23. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>